EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.5.2012
COM(2012) 311 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Eesti 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

{SWD(2012) 311 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Eesti 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti stabiilsusprogrammi (2012–2015) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[2],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone[3],

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta[4]; mõlemat dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 COM(2012)311 final.
3 P7_TA(2012)0048 ja P7_TA(2012)0047.
4 Nõukogu otsus 2012/238/EL, 26. aprill 2012.

(3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovituse Eesti 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Eesti ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020" tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust. 14. veebruaril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[5] milles ei nimetatud Eestit liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) Euroopa Ülemkogu kiitis 2. märtsil 2012 heaks finantsstabiilsuse tagamise ja eelarve konsolideerimise prioriteedid ning majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust. Ta kutsus liikmesriike üles rakendama nõukogu riigipõhiseid soovitusi 2011. aastaks ja viima neid prioriteete ellu konkreetsete meetmete abil, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(6) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 2. märtsil 2012 ka üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(7) Eesti esitas 26. aprillil 2012 oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2012–2015 ja 2012. aasta riikliku reformikava. Selleks et võtta arvesse kõnealuse kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(8) Nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 alusel stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal on nõukogu seisukohal, et programmis esitatud eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium aastateks 2012–2013 on realistlik, kui SKP oodatav keskmine kasv püsib 2,4 % ringis. Komisjoni 2012. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab SKP 2013. aastal 3,8 %. Programmis kirjeldatud eelarvestrateegia eesmärk on tagada tasakaalustatud majanduskasvu toetav jätkusuutlik fiskaalpoliitika struktuurse ülejäägi saavutamise teel, tagades samal ajal piisavad eelarvepuhvrid ja vähendades tööjõu maksukoormust. Samuti on strateegia eesmärk saavutada stabiilsuse ja kasvu pakti nõuete täitmine. Programmi abil püütakse ületada keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on saavutada struktuurne ülejääk alates 2012. aastast. Keskpika perioodi eesmärgis on asjakohaselt arvesse võetud stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Valitsemissektori kulutuste kasvumäär on (ümber arvutatud) struktuurse eelarveseisundi[6] alusel ja kaalutlusõiguse alusel võetavaid tulumeetmeid arvesse võttes kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktis ettenähtud kulueesmärgiga kõigil aastatel, välja arvatud 2013. aastal (mil on kavas saavutada keskpika perioodi eelarve-eesmärk) ja 2014. aastal. Samal ajal on programmis seatud eesmärk saavutada valitsemissektori eelarve ülejääk alates 2014. aastast. Valitsemissektori võla suhe SKPsse on tublisti alla 60 % ning programmi kohaselt hakkab see näitaja tõenäoliselt pärast 2013. aastat vähenema, kahanedes 2015. aastal umbes 10 %-ni.

---

5 COM(2012)68 final.

6 Tsükliliselt kohandatud eelarveseisund pärast ühekordsete ja ajutiste meetmete arvessevõtmist, arvutatuna komisjoni talituste poolt ümber programmis esitatud teabe alusel ja ühiselt kokkulepitud metoodikat kasutades.

(9) Eesti saavutas 2011. aastal märkimisväärse eelarve ülejäägi. 2012. aastaks ennustatav majanduskasv on komisjoni 2012. aasta kevadprognoosi kohaselt 2011. aasta omast tunduvalt väiksem, kahanedes 7,6 %-st 1,6 %-ni, ja seetõttu on vaja täiendavat kontrolli kulutuste tõhususe üle. Eestil on kavas kehtestada 2012. aastal struktuurse eelarvetasakaalu nõue, et hoida kulusid kontrolli all. Niipea kui nõuet on hakatud kohaldama, peaks seda täiendama mitmeaastaste kulueesmärkide siduvamaks muutmisega. Seega on Eesti osaliselt rakendanud 2011. aasta soovituse kõnealuses valdkonnas.

(10) Tööturu valdkonnas on võetud mitmeid tööjõumaksudega seonduvaid meetmeid. Töötamise stimuleerimist saab siiski parandada, piirates invaliidsustoetuste ja töövõimetuspensionide määramise kasvavat trendi ning muutes töötegemise tasuvamaks töötus- ja vanemahüvitist saavate madala- ja kõrgepalgaliste töötajate jaoks. Kuigi on tehtud paljulubavaid jõupingutusi töötuse kõrge taseme vähendamiseks, on pikaajaline ja noorte töötus endiselt suur. Selle tulemusena kasvab laste vaesusrisk tööta leibkondades ja see probleem tuleb tõhusate sotsiaalteenuste, sealhulgas peredele suunatud teenuste abil lahendada. Perede toetamist võiks muuta tõhusamaks eelarveneutraalsel viisil, näiteks parandades vanema- ja perehüvitiste suunatust ning tühistades sellised lastega seotud tulumaksuvabastused, mis ei ole otstarbekad.

(11) Riikliku energiatõhususe tegevuskava meetmed on endiselt ebapiisavad, võttes arvesse praegust nihet ühistranspordilt muude transpordiviiside kasutamise suunas. Eesti uus autopark on kõige energiamahukam ELis. Kütuseaktsiisidest ei piisa, et muuta tarbimisharjumusi. Mitu ELi energeetika valdkonna direktiivi ei ole veel täielikult üle võetud. Eesti peab tegema veel jõupingutusi oma energiavarustuse mitmekesistamiseks. Elektrienergia infrastruktuuri taset võiks tõsta, et kaasata üha rohkem tuuleenergiat.

(12) Kutsehariduse kvaliteet ja kättesaadavus on oluliselt paranenud ning 2012.–2013. aastaks on kavandatud veel täiendavaid moderniseerimismeetmeid. Üleminekut üldhariduselt kutseharidusele tuleb siiski parandada ning tuleks kaaluda ulatuslikumat väljaõpet töökohal sisaldavate kavade kohaldamist. Elukestvas õppes osalemine suureneb, kuid madala kvalifikatsiooniga töötajatele ei pöörata piisavalt tähelepanu. Haridusväljundite tööturu vajadustega vastavusse viimisel esineb ikka veel probleeme. Samuti on vaja kiiresti reformida keskharidust ja veelgi parandada haridusteenuste osutamist kohalike ametiasutuste poolt. Samuti teevad ettevõtlussektor ja kõrgharidusasutused ikka veel liiga vähe koostööd ning erasektori teadmistemahukat osa tuleks edasi arendada.

(13) Selleks et vastata rahvastiku vähenemise suundumusele ning tagada tasakaalustatud ja konkurentsivõimeline regionaalareng, on pikaajalisem vajadus tagada kohalike omavalitsuste rahanduslik jätkusuutlikkus ning avalike teenuste parem osutamine kohalikul tasandil ja optimeerida suhteliselt hajutatud ressursside kasutamist. Enamikul kohalikel omavalitsustel on nende väiksuse tõttu raskusi vajalike sotsiaal-, tervishoiu-, tööturu-, transpordi- ja haridusteenuste osutamisega.

(14) Eesti on võtnud laiendatud euroala pakti raames mitmeid kohustusi. Kõnealused kohustused ja 2011. aastal võetud kohustuste täitmine on seotud tööhõive edendamise, konkurentsivõime parandamise ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse suurendamisega.

Komisjon on hinnanud laiendatud euroala pakti raames võetud kohustuste täitmist. Soovitustes on arvesse võetud kõnealuse hindamise tulemusi.

(15) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Eesti majanduspoliitikat. Hinnati stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Eesti fiskaal- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada ELi üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool 1.–5. soovituses.

(16) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud Eesti stabiilsusprogrammi ja tema arvamus[7] selle kohta on väljendatud eeskätt 1. soovituses,

SOOVITAB Eestil võtta ajavahemikus 2012–2013 järgmisi meetmeid:

1. Säilitada usaldusväärne eelarveseisund, rakendades väljatöötatud eelarvekavasid, tagades keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamise hiljemalt 2013. aastaks ja kindlustades kulueesmärgist kinnipidamise. Täiendada kavandatud tasakaalus eelarve nõuet rohkem siduvate mitmeaastaste kulueesmärkidega keskpika perioodi eelarveraamistiku raames, jätkata avaliku sektori kulutuste tõhususe suurendamist ja tugevdada võitlust varimajandusega.

2. Parandada tööstiimuleid, ühtlustades sotsiaaltoetuste süsteemi ning suurendades invaliidsus-, töötus- ja vanemahüvitiste määramise paindlikkust, tagades samal ajal piisava sotsiaalkaitse. Parandada sotsiaalteenuste osutamist, suunates samal ajal paremini pere- ja vanemahüvitisi ning tühistades sellised lastega seotud tulumaksuvabastused, mis ei ole otstarbekad. Suurendada noorte ja pikaajaliste töötute osalust tööturul.

3. Siduda haridus ja koolitus tõhusamalt tööturu vajadustega ning edendada ettevõtete ja haridusasutuste koostööd. Suurendada madala kvalifikatsiooniga töötajate võimalusi saada parem juurdepääs elukestvale õppele. Edendada teadustegevuse ja innovatsioonisüsteemide eelistamist ja rahvusvahelistamist.

4. Parandada energiatõhusust, eelkõige hoonetes ja transpordisektoris, ning suurendada keskkonnastiimuleid seoses sõidukite ja jäätmetega, kaaludes ka selliseid stiimuleid nagu sõidukite maksustamine. Edendada taastuvenergia kasutamist, sealhulgas ajakohastades infrastruktuuri ja õigusakte. Jätkata piiriüleste ühenduste väljatöötamist, et kaotada turu suhteline isoleeritus.

[7] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

5. Suurendada kohalike omavalitsuste rahanduslikku jätkusuutlikkust, parandades samal ajal nende tõhusust ning tagades teenuste tõhusa osutamise, eeskätt neile tugevamate ühinemis- või koostööstiimulite pakkumise kaudu. Ettepanekud asjakohasteks reformideks tuleks teha mõistliku aja jooksul.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja